

Sygnatura akt XII C 1246/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 21 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Zofia Lehmann

Protokolant: Starszy sekretarz sądowy E. W.

po rozpoznaniu w dniu 15 września 2015 r. w Poznaniu sprawy z powództwa

Spółdzielni (...) w A., A. 23a, (...)-(...) M.

przeciwko M. R., zam. (...), (...)-(...) O.

- o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną (art. 527 kc)

I. Uznaje za bezskuteczną w stosunku do powoda umowę darowizny z dnia 26 czerwca 2008 roku zawartą przez pozwanego z K. R. przed Notariuszem K. J., w prowadzonej przez niego w S. Kancelarii Notarialnej i stwierdzonej sporządzonym w tym dniu aktem notarialnym o oznaczeniu Repertorium A o numerze (...), obejmującą nieruchomości objęte księgami wieczystymi prowadzonymi dla nich przez Sąd Rejonowy Wydział Ksiąg Wieczystych w S. o numerach; (...), (...), (...), (...), położone w S. – w związku z przysługującą mu wobec ww K. R. wierzytelnością stwierdzoną prawomocnym nakazem zapłaty wydanym w dniu 11 maja 2011 roku przez Sąd Okręgowy w P. Wydział Cywilny z siedzibą w P. o sygn. akt (...), z klauzulą wykonalności nadaną mu przez ten Sąd w dniu 9 czerwca 2011 roku.

II. Kosztami niniejszego postępowania obciąża pozwanego i w związku z tym:

- a. zasądza od niego na rzecz powoda kwotę 38.966,-zł z tytułu zwrotu uiszczonej przez niego opłaty sądowej oraz kwotę 7.200,-zł z tytułu zwrotu poniesionego przez niego kosztu jego procesowego zastępstwa;
- b. kosztem przeprowadzonego w tej sprawie dowodu z opinii biegłego oraz kosztem jego procesowego zastępstwa obciąża go we własnym zakresie;
- c. zasądza od niego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu z tytułu pozostałej części wydatków poniesionych na przeprowadzony w tej sprawie dowód z opinii biegłego kwotę 1.096,73,-zł.

SSO Zofia Lehmann

6Sygnatura akt *XIIC 1246/13*

UZASADNIENIE

W dniu 18 czerwca 2013 roku do Sądu Okręgowego w P. wpłynął, noszący datę 26 maja 2013 roku, pozew działającego przez pełnomocnika procesowego w osobie radcy prawnego, powoda **Spółdzielni (...) z/s w A.**, w treści którego skierował on p-ko pozwanemu **M. R.** roszczenia:

-uznania za bezskuteczną w stosunku do niego umowę darowizny zawartą przez niego z **K. R.**, a dotyczącą nieruchomości położonych w S. objętych księgami wieczystymi prowadzonymi dla nich przez Sąd Rejonowy, Wydział Ksiąg Wieczystych w S. o numerach (...); (...); (...); (...) – stwierdzoną aktem notarialnym z dnia 26 czerwca 2008 roku o oznaczeniu Repertorium A nr (...) sporządzonym przez notariusza **K. J.** w prowadzonej przez niego

kancelarii notarialnej w S. i to w związku z wierzytelnością przysługującą mu w stosunku do ww **K. R.** stwierdzoną prawomocnym nakazem zapłaty z dnia 11 maja 2011 roku wydanym w sprawie o sygn. akt (...) przez Sąd Okręgowy w P.Cywilny z/s w P. z klauzulą wykonalności nadaną mu przez ten Sąd postanowieniem z dnia 9 czerwca 2009 roku,

-zasądzenia od niego na jego rzecz zwrotu kosztów niniejszego postępowania wraz z kosztem jego procesowego zastępstwa – wg norm przepisanych,

ponadto:

-rozpoznania tej sprawy także pod nieobecność na rozprawie powoda,

-wydania wyroku zaocznego w razie zaistnienia ku temu przesłanek,

ponadto:

-udzielenia zabezpieczenia jego powództwu poprzez dokonanie wpisu w działach III cyt. ksiąg wieczystych dotyczących opisanych nieruchomości ograniczenia w rozporządzaniu nimi oraz wzmianki o przedmiotowej sprawie.

Na tego poparcie:

-ponownie opisał wydany nakaz zapłaty dodatkowo wskazując na jego podstawy i na jego treść,

-ponownie opisał okoliczności towarzyszące zawarciu spornej umowy darowizny,

-wskazał, iż będące jej przedmiotem nieruchomości stanowiły jedyny majątek ww **K. R.** nie mający obciążeń - w przeciwieństwie do pozostałych dotkniętych obciążeniami hipotecznymi, roszczeniami o przeniesienie własności mającymi zabezpieczyć jego zobowiązania aktualne i przyszłe,

-wskazał, że obciążenia te mają wartość znacznie wyższą od wartości rynkowych obciążonych nimi nieruchomości, co w przypadku prowadzenia wobec nich postępowań egzekucyjnych pozwoli tylko na niepełne zaspokojenie wierzycieli hipotecznych,

-wskazał, że postępowania takie toczą się i z jego wniosku okazując się bezskutecznymi,

-wskazał, że ww zawarł umowę darowizny określonych nieruchomości z synem – pozwanym **M. R.** przewidując, że prowadzona przez niego działalność gospodarcza może osiągnąć punkt nie pozwalający mu na realizację jego zadłużeń,

-wskazał, że już przed 2006 rokiem łączyły ich kontakty handlowe, w związku z którymi ww **K. R.** oraz jego syn **B. R.** jako osoby fizyczne oraz jako członkowie zarządu **spółki z oo z/s w O.** działającej **pod firmą Zakład (...)** wystawili i wręczyli mu weksel w formule in blanco zezwalając na jego wypełnienie do wysokości ich zadłużeń wobec niego,

-wskazał, że w dacie cyt. umowy darowizny zadłużenie to miało poziom **713.740.18,- zł**,

-wskazał, że nawet już po wydaniu ww nakazu zapłaty nie wpłacili oni na jego rzecz żadnej kwoty,

-wskazał, że wszczęte z jego wniosku postępowania egzekucyjne i prowadzone przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w S. okazały się bezskuteczne,

-zaprezentował tezę, że zawarcie przedmiotowej umowy darowizny miało na celu pokrzywdzenie go jako jego wierzyciela, także przyszłego wierzyciela,

-opisał jego niewypłacalność wiążącą się z nią,

-zaprezentował tezę, że pozwany miał tego świadomość, choć w świetle powołanego przez niego unormowania i tak nie ma to znaczenia,

- przedstawił podstawy prawne dochodzonego przez niego roszczenia,
- przedstawił uzasadnienie swojego wniosku o udzielenie mu zabezpieczenia (k. 1 – 5 akt).

Postanowieniem wydanym w tej sprawie w dniu 9 lipca 2013 roku wniosek ten został uwzględniony (k. 94 – 96 akt).

Pozwany **M. R.**, działając też przez pełnomocnika procesowego w osobie adwokata, w odpowiedzi na pozew z dnia 22 lipca 2013 roku, która do Sądu Okręgowego w P. wpłynęła tego samego dnia wniósł:

- o oddalenie powództwa powoda w całości,
- o oddalenie jego wniosku o udzielenie zabezpieczenia,
- o zasądzenie od niego na jego rzecz zwrotu kosztów tego postępowanie z uwzględnieniem kosztu jego procesowego zastępstwa – wg norm przepisanych,

nadto:

- o przeprowadzenie naprowadzonych przez niego wniosków dowodowych z podaną przez niego tezę.

Zaprezentowane stanowisko podparł argumentami:

- zaprzeczył wszelkim twierdzeniom powoda poza wyraźnie przez niego przyznanymi,
- zaprzeczył temu, jakoby w chwili zawierania z pozwanym umowy darowizny – **K. R.** działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, w tym powoda,
- podał, że jedyną motywacją stojącą u stóp tej umowy był jego zły stan zdrowia i chęć uregulowania przez niego stosunków majątkowych między jego synami tj. pozwanym i **B. R.**,
- podał, iż w 2008 roku kondycja finansowa spółki z oo działającej pod firmą Zakłady (...) była pomyślna, jako że dysponowała ona majątkiem trwałym o znacznej wartości,
- podał, że o jej dobrej finansowej kondycji świadczyło też to, że (...) Bank (...) SA z/s w W. zdecydował o zawarciu z nią umowy o kredyt – uznając tym samym istnienie po jej stronie zdolności kredytowej,
- podał, że o powyższym świadczyła także treść opinii biegłego rewidenta badającego jej bilans za powyższy rok - wykluczając tym samym możliwość przypisania mu działania w ww okolicznościach tj. z zamiarem i świadomością pokrzywdzenia wierzycieli,
- wskazał, że problemy finansowe tej spółki wystąpiły dopiero w 2011 roku, co nie było do przewidzenia w 2008 roku,
- zaprezentował tezę, że opisane przez niego okoliczności przesądzały o braku istnienia po jego stronie - jako obdarowanego - złej wiary,
- podał, że w tej sytuacji oczywiste było, iż w momencie zawierania spornej umowy zarówno ww spółka, jak i darczyńca **K. R.** byli wypłacalni,
- podniósł także przedwczesność powództwa w niniejszej sprawie podnosząc, że w chwili wniesienia w niej pozwu i nadal istniała i istnieje szansa zaspokojenia się przez powoda z ich majątku,
- podkreślił, że w 2008 roku cyt. **K. R.** nie był dłużnikiem powoda stając się nim dopiero w chwili nie uregulowania sumy wekslowej w 2011 roku obciążającej jego wystawcę tj. ww spółkę z oo,

-podkreślił, że wartość posiadanego przez nią majątku znacząco przekracza wysokość należnej powodowi wierzytelności,

-zakwestionował niewypłacalność dłużnika wobec powoda w momencie zainicjowania przez niego tego sporu (k. 100 – 104 akt).

W procesowych pismach:

-powód: z 10 sierpnia 2013 roku, które do Sądu Okręgowego w P. wpłynęło 18 sierpnia 2013 roku (k. 134 – 136 akt), z 15 września 2014 roku, które do Sądu Okręgowego w P. wpłynęło 22 września 2014 roku (k. 415 – 422 akt), z 20 września 2014 roku, które do Sądu Okręgowego w P. wpłynęło 25 września 2014 roku (k. 426 – 428 akt), 15 października 2014 roku, które do Sądu Okręgowego w P. wpłynęło 27 października 2014 roku (k. 474 – 480 akt), z 28 października 2014 roku, które do Sądu Okręgowego w P. wpłynęło 3 listopada 2014 roku (k. 482 akt), z 19 sierpnia 2015 roku, które do Sądu Okręgowego w P. wpłynęło 24 sierpnia 2015 roku (k. 548 – 552 akt),

-pozwany: z 10 sierpnia 2014 roku, które do Sądu Okręgowego w P. wpłynęło 11 września 2014 roku (k. 402 – 404 akt)

prezentowali oni swój stosunek do przeprowadzanych dowodów, zgłaszali nowe, ustosunkowywali się do twierdzeń przeciwnika.

Na rozprawach wyznaczonych w przebiegu tej sprawy w dniach 11 września 2013 roku (k. 191 akt), 15 października 2013 roku (k. 207 – 208 akt), 8 stycznia 2014 roku (k. 234 – 235 akt), 9 grudnia 2014 roku (k. 490 – 491 akt), 15 września 2015 roku (k. 559 akt) strony podtrzymywały swoje stanowiska.

Ustalenia stanu faktycznego:

A. Powód *Spółdzielnia (...) z/s w A.* zapisany jest w Krajowym Rejestrze Sądowym prowadzonym w Sądzie Rejonowym P. w P. za numerem (...) – z jego Działu (...) rubryki 1 (przedmiot działalności) wynika, iż w jej obszarze mieści się aktywność rolniczo-spożywcza, w tym chów i hodowla drobiu (k. 9 – 12 akt).

Spółka z oo z/s w O. działająca pod firmą Zakłady (...) zapisana jest w Krajowym Rejestrze Sądowym prowadzonym przez ww sąd za numerem (...) – zajmowała się ona działalnością polegającą m.in. na produkcji i sprzedaży mięsa drobiowego, produkcji i sprzedaży wyrobów z mięsa drobiowego.

Na tym tle już od 2005 roku współpracowali oni ze sobą – polegała ona przede wszystkim na zawieraniu przez nich umów sprzedaży piskląt, w których nabywcą była ww spółka z oo, a sprzedającym powód. W związku z tym na zabezpieczenie... wszelkich jej zobowiązań wobec niego wynikających z zawartych umów, zrealizowanych zamówień, faktur oraz kar umownych wraz z odsetkami oraz wszelkimi kosztami związanymi z egzekwowaniem należności.....wystawiła ona weksel in blanco - członkami jej zarządu byli wówczas świadek **K. R.** i jeden z jego synów **B. R.** ; oni także poręczyli go. Towarzyszyła mu deklaracja wekslowa w formie pisemnej regulująca warunki jego wypełnienia – tj. ... w każdym czasie w razie zaistnienia powyższej sytuacji...z ... datą płatności według uznania jego posiadacza... Weksel ten powód wypełnił w dniu 4 kwietnia 2011 roku na kwotę **779.301,13,- zł** z datą płatności na dzień 12 kwietnia 2011 roku w jego siedzibie – o powyższym ze zobowiązaniem ich do jego wykupienia jego wystawca i poręczyciele zostali poinformowani jego pismem z 4 kwietnia 2011 roku. Z uwagi na nie wywiązanie się z tego przez nich powód wystąpił na drogę sądową – Sąd Okręgowy w P., Ośrodek (...) w P. uwzględnił jego żądanie wydając w dniu 11 maja 2011 roku w sprawie o sygn. akt (...)w postępowaniu nakazowym nakaz zapłaty (k. 5, 12 – 18, 29 akt tego sądu; k. 13 - 15 akt tej sprawy niesporne). Zadłużenie to obejmowało lata 2006 – 2011. (k.76 – 82, 573 akt).

Na jego podstawie z inicjatywy powoda Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w S.wszczął w sprawie o sygn. akt (...) postępowanie egzekucyjne w stosunku do dłużników – z rachunków bankowych i wierzytelności okazała się ona nieskuteczna; jedynie ze sprzedaży ruchomości uzyskał on kwotę **16.281,32,- zł**.

Prowadzona jest ona także do nieruchomości pozostających w sferze prawnej ww świadka, ww spółki z oo oraz **B. R.** objętych księgami wieczystymi prowadzonymi dla nich przez Sąd Rejonowy w S., Wydział Ksiąg Wieczystych o numerach (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...) – każda z nich obciążona jest hipotecznie, prawem do przeniesienia prawa własności oraz innymi. Spośród nich w drodze egzekucyjnej umowie sprzedaży podległy objęte księgami wieczystymi prowadzonymi dla nich przez Sąd Rejonowy w S., Wydział Ksiąg Wieczystych o numerach (...) (za kwotę 21.100,- zł), (...) (za kwotę 8.000,- zł), (...) (za kwotę 10.000,- zł), (...) (za kwotę 41.000,- zł), (...) (za kwotę 4.256,- zł) – powód jednak w związku z tym nie uzyskał żadnej wartości na zaspokojenie swoich wierzytelności wobec ww dłużników. (k. 137 – 138, 203 – 204, 239, 246 – 248, 221 -233, 456 – 459, 467 – 471, 46 – 75, 140 – 190, 553 – 575 akt, dokumenty w załączonych aktach komorniczych).

B. Ze sporządzonej dla zarządu ww spółki przez niezależnego biegłego rewidenta opinii skoncentrowanej na badaniu jej sprawozdania finansowego za rok 2008, w szczególności stanowiącego jej integralną część raportu wynikało:

-widoczny spadek bilansowej wartości rzeczowych aktywów trwałych stanowiący konsekwencję zmniejszenia nakładów inwestycyjnych na odnowienie majątku trwałego oraz postępującego starzenia się środków trwałych,

-zwiększenie się aktywów obrotowych (18,4 %), zmniejszenie zapasów (3,8 %),

-zwiększenie należności krótkoterminowych (29 %) mogące prowadzić do znacznych strat, w tym od jednostek powiązanych (26 %),

-zakwestionowanie sposobu realizacji prowadzonej przez nią działalności w obliczu dużego spadku kapitałów własnych,

-wystąpienie nikłego wyniku o przełożeniu na niskie wskaźniki rentowności potwierdzające fakt niskiej zyskowności,

-występowanie zakłóceń w terminowej regulacji wymagalnych zobowiązań,

-wydłużenie obrotu należnościami w stosunku do poprzedniego roku o 9 dni,

-zdolność kredytowa na poziomie 0.7,

Poza kwestią pozostawało, że w dniu 6 maja 2008 roku zawarła ona umowę o kredyt z (...) Bank (...) SA z/s w W. w rachunku bieżącym o numerze (...) do maksymalnej wysokości **6.000.000,- zł** – nie można było jednak stracić z pola widzenia tego, że kwota **4.000.000,- zł** z tego przeznaczona była na zaspokojenie zobowiązania z tytułu zawartej przez nią z Bankiem Spółdzielczym w D. umowy o kredyt obrotowy w rachunku bieżącym z 3 kwietnia 2007 roku o numerze (...)/07- (...) oraz zobowiązania z tytułu zawartej przez nią z konsorcjum tego samego banku umowy o kredyt obrotowy konsorejalny z 11 lipca 2007 roku o numerze KR-07- (...) (k. 108 – 123 akt).

-nieadekwatność wysokości podniesionych płac pracowników do ich wydajności (załączona do akt ww opinia wraz z raportem – k. 132 akt).

Prawdą jest, że – mimo tych trudności i zakłóceń funkcjonowania – sytuacja ta nie była na tyle alarmująca, by zasadnym był wniosek o ogłoszenie jej upadłości bądź zaprzestanie prowadzenia dalszej działalności (opinia j.w.; także opinia opracowana w niniejszej sprawie przez biegłego sądowego T. K. – k. 309 – 386, 434 – 443, 519 – 544 akt)

C. W dniu 26 czerwca 2008 roku świadek **K. R.** w drodze umowy darowizny przekazał pozwanemu nieruchomości objęte księgami wieczystymi prowadzonymi dla nich przez Sąd Rejonowy w S., Wydział Ksiąg Wieczystych o numerach:

- (...),

- (...),

- (...),

- (...),

Doszło do tego przed notariuszem **K. J.** prowadzącym Kancelarię Notarialną w S. i stwierdzone sporządzonym przez niego aktem notarialnym o oznaczeniu Repertorium A numer (...) (k. 16 – 43, 126 - 131 akt, zeznania świadków K. R. i M. U. – k. 207 – 208 akt, zeznania stron – k. 234 akt).

D. W czasie 19 kwietnia 2007 roku – 27 kwietnia 2007 roku świadek **K. R.** był hospitalizowany w Klinice (...), Katedrze K.-Torakochirurgii Akademii Medycznej, Oddziale Kardiologii (...) Publicznego Szpitala (...) (...) w P., gdzie w związku ze swoim schorzeniem kardiologicznym poddał się zabiegowi operacyjnemu (k. 124- 125 akt),

-W dniu 16 lutego 2008 roku w swoim ostatnim miejscu zamieszkania w O. zmarł jego ojciec **S. R.** – z prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w S. wydanego w dniu 10 sierpnia 2011 roku w sprawie o sygn. akt I Ns 331/2008 wynikało, że spadek po nim po 1/2 części nabyli ww i jego brat **J. R. (1)**. W jego skład weszły nieruchomości objęte księgami wieczystymi prowadzonymi dla nich przez Sąd Rejonowy, Wydział Ksiąg Wieczystych w S. o numerach (...), (...), (...), (...). We wpisach dotyczących ich prawa własności nadal widnieją ich rodzice tj. **S. R.** oraz **J. R. (2)** – w przebiegu postępowania egzekucyjnego okazało się, że ww świadek zrzekł się go na rzecz swojego brata **J. R. (1)** (k. 249 – 281 akt).

Naprowadzony stan faktyczny znalazł oparcie w treści:

-dokumentów z k. 9 - 12 (odpis z Krajowego Rejestru Sądowego), 13 (nakaz zapłaty), 14 - 15 (weksel), 16 – 43, 46 – 73, 140 – 190, 221 – 233, 250 – 281, (...) (odpisy ksiąg wieczystych), 44 – 45 , 74 – 75, 203 – 205, 246 – 248 (dokumenty egzekucyjne), 76 – 82, 573 (rozliczenia stron), 21, 282 – 283, 456 – 459, 467 - 471 (operat szacunkowy), 108 – 123 (odpis umowy), 124 – 125 (dokumentacja medyczna), 126 – 131 (odpis aktu notarialnego), 132 (opinia biegłego rewidenta), 249 (orzeczenie sądowe),

-zeznań świadków K. R. i M. U. z k. 207 – 208 akt,

-zeznań stron z k. 234 akt,

-opinii opracowanej przez biegłego sądowego T. K. z k. 309 – 386, 434 – 443, 519 – 544 akt.

Analiza i ocena zgromadzonego w tej sprawie materiału dowodowego:

W jego skład weszły dokumenty i to zarówno o charakterze urzędowym, jak i o charakterze prywatnym, zeznania świadków, zeznania stron oraz opinia opracowana przez biegłego sądowego.

A. O dokumentach urzędowych ustawodawca mówi w normie **art. 244 k.p.c.** ustanawiając, że są nimi...sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania...(**par. 1**) i odpowiednio...sporządzone przez organizacje zawodowe, samorządowe, spółdzielcze i inne organizacje pozarządowe w zakresie zleconych im przez ustawę spraw z dziedziny administracji publicznej...(**par. 2**) - w niniejszej sprawie były nimi odpisy ksiąg wieczystych, odpisy z Krajowego Rejestru Sądowego, odpisy orzeczeń sądowych i komorniczych, odpis aktu notarialnego. Z kolei o dokumentach prywatnych odczytać można z normy **art. 245 k.p.c.** , z treści którego wynika, że....osoba, która go podpisała, złożyła zawarte w nim oświadczenie....- były nimi pozostałe zaliczone wyżej w poczet dowodów.

Warunki zaprzeczenia ich prawdziwości zredagowane zostały odpowiednio w normach **art. 252 k.p.c.** i **art. 253 k.p.c.** – z możliwości tej nie skorzystała przy udziale **art. 232 k.p.c.** żadna ze stron; brak było też przesłanek ku temu, by inicjatywę taka podjąć z urzędu.

Ubocznej uwago wymagało tylko to, że powyższe nie jest równoznaczne z tym, że ich zawartość odpowiada rzeczywistości – okoliczność tą dowodzić można wszelkimi dostępnymi prawnie środkami.

B. W roli świadków wystąpili w przebiegu tego postępowania **K. R.** oraz **M. U.** – oboje z inicjatywy pozwanego.

1. Świadek **K. R.** jest ojcem pozwanego i choćby z tego powodu oceniać należało jego prawdomówność z dużym dystansem, skoro oczywistym było, że pozycja pozwanego w tym sporze była mu bliższa od pozycji powoda. Niemniej nie można było stracić z pola widzenia tego, że jego przedmiotem jest w pewnym sensie majątek, który przekazał mu w drodze spornej umowy darowizny – a więc równie oczywistym musiało być, że nie chciałby, by został poddany on postępowaniu egzekucyjnemu.

Jego zeznania nie tylko w świetle powyższego nie wzbudziły zaufania. Prezentowana, bowiem, przez niego motywacja stojąca u podstaw zawarcia powyższej umowy i towarzyszące temu okoliczności pozostawały w sprzeczności z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w tej sprawie, ale i z zasadami logicznego myślenia.

-Powoływanie się przez niego na zamiar poczynienia rozrządzeń jego majątkiem na rzecz jego synów tj. pozwanego i **B. R.** z racji jego złego stanu zdrowia i konieczności poddania się zabiegowi kardiologicznemu okazało się mało wiarygodne. Zabieg ten, bowiem, wykonano mu w kwietniu 2007 roku – sporna umowa zawarta została w czerwcu 2008 roku; trudno, więc, było poszukiwać między tymi zdarzeniami związku. Pogląd taki wzmacniał fakt, że po owej hospitalizacji nadal zajmował się działalnością gospodarczą w ramach **spółki z oo** działającej pod firmą (...); wchodził w skład jej zarządu pełniąc funkcję jej prezesa.

-Za równie mało wiarygodne uznano także jego twierdzenia dotyczące braku po jego stronie świadomości trudności finansowych powstałych w ww spółce w 2008 roku mogących pociągnąć za sobą zadłużenia. Zaprzeczala temu, bowiem, treść opinii biegłego rewidenta dotycząca sprawozdania finansowego za ten rok, z której okoliczność ta wprost wynikała. Zapatrywania takiego nie mógł zmienić fakt, że sytuacja ta nie była na tyle dramatyczna, by powstała konieczność zgłoszenia wniosku o ogłoszenie jej upadłości czy natychmiastowego zakończenia jej funkcjonowania – niemniej zagrożenie powstaniem po stronie innych osób wierzytelności realnie istniało. Wystarczyło też zapoznać się z treścią umowy zawartej przez nią z (...) Bankiem (...) SA z/s w W., z której odczytać było można o jej zobowiązaniach wobec Banku Spółdzielczego w D.. Jego twierdzenia wzbudzały też zdziwienie w kontekście z brakiem realizacji przez niego zobowiązań wobec powoda istniejących już od 2006 roku.

-Niewątpliwie zdawał on sobie sprawę z tego, że – poza stanowiącymi przedmiot wspomnianej umowy darowizny – wszystkie nieruchomości, do których prawo mieściło się w sferze prawnej jego, ww spółki, ww **B. R.** posiadały obciążenia o zakresie uniemożliwiającym zaspokojenie wszystkich wierzycieli; i co w później prowadzonych postępowaniach egzekucyjnych ujawniło się. Akcentacji w świetle tego wymagał wybór tego przedmiotu obejmujący nieruchomości bez obciążeń.

2. Świadek **M. U.** jest dla pozwanego tzw. osobą obcą – niemniej jego zatrudnienie w ww spółce i znajomość jego oraz świadka **K. R.** stawiało go w rzędzie osób zainteresowanych jego lepszą pozycją w tej sprawie w kontraście do pozycji powoda.

-Jego zeznania znaczące z punktu widzenia istoty tego sporu nie były zbyt szczegółowe i niewiele wniosły do niego – niemniej stosunek do ich prawdziwości zaprezentować należało taki sam, jak w odniesieniu do ww świadka.

C. W toku tego procesu zeznania złożyły też strony.

1. Pochodzące od prezesa zarządu powoda **Z. B.** w pełni zasługiwały na przyjęcie ich za odpowiadające rzeczywistości – wypowiedział się on, bowiem, wyłącznie co do kwestii w zasadzie niespornych, skoro dotyczących istniejącej po stronie powoda wierzytelności w stosunku do ww spółki, ww świadka **K. R.** i ww **B. R.**. Podał też podstawy jej zaistnienia; opisał wieloletnią współpracę powoda z cyt. spółką – nie miał natomiast wiedzy co do okoliczności towarzyszących zawarciu spornej umowy, w tym w aspekcie przesłanek roszczenia paulińskiego.

2. Ocena zeznań pozwanego z punktu widzenia ich wiarygodności stanowiła konsekwencję oceny przedstawionej co do zeznań świadka K. R. i to zarówno:

a. co do jego twierdzeń, jakoby jedyną inspiracją zawarcia przez nich spornej umowy był zły stan zdrowia cyt. świadka i jego zamiar regulacji swoich spraw majątkowych;

b. co do braku po jego stronie świadomości możliwości pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli.

Zwrócenia uwagi w relacji z tym wymagał fakt, że i on musiał mieć taką świadomość, skoro i on zaangażowany był w działalność ww spółki z oo..

-Nie można było zgodzić się z jego twierdzeniami o nie wykazaniu przez powoda bezskuteczności egzekucji i przedwczesności jego powództwa objętego tym postępowaniem. Przecież zanim się na to zdecydował postępowanie egzekucyjne z jego wniosku toczyło się już i w jego wyniku zyskał on tylko niewielką w stosunku do całości wierzytelności kwotę ze sprzedaży ruchomości – ze sprzedaży nieruchomości, z zajętych wierzytelności i rachunków bankowych natomiast nie zyskał żadnej kwoty. Biorąc pod uwagę obciążenia innych i kolejność zaspokojenia – poza granicami zastrzeżeń pozostawało, że zakwestionowana przez niego przesłanka zrealizowała się.

Tak samo odnieść się należało do drugiego z w/wymienionych jego argumentów – skoro podaje on, iż jest możliwość zaspokojenia powoda, to przecież nic nie stoi na przeszkodzie temu, by dłużnicy uczynili temu zadość, co pozbawi racjonalności niniejszy spór. Doskonale musi zdawać sobie sprawę z powyższego tj. obciążeń pozostałych zajętych nieruchomości, w tym i tych, co do których okazał operaty szacunkowe, kolejności zaspokajania zadłużeń i przełożenia tego na szanse powoda w tej płaszczyźnie. Także wskazywanie przez niego na majątek poręczyciela wekslowego w osobie świadka **K. R.** zyskanego przez niego w drodze spadkobrania po jego ojcu okazało się chybione, skoro zrzekł się on go na rzecz swojego brata **J. R. (1)**.

-W sprzeczności z dokumentami zgromadzonymi w tej sprawie pozostawały jego twierdzenia o dacie podpisania przez świadka K. R. weksla – jednoznacznie wynikało z nich, bowiem, że nastąpiło to w 2006 roku. W takiej samej sprzeczności pozostawała jego wypowiedź o w znaczącej części zaspokojeniu powoda ze składników egzekwowanego majątku ww spółki.

-I wreszcie po raz kolejny odrzucić należało tezę o jej dobrej kondycji finansowej w 2008 roku opartej o fakt zawarcia przez nią umowy z ww bankiem, do czego nie doszłoby na pewno, gdyby nie miała tzw. zdolności kredytowej. Umowa ta zawarta została w 2008 roku – ale przeważająca część otrzymanej w jej efekcie kwoty przeznaczona została na realizację jej zobowiązań wobec Banku Spółdzielczego w D., co tezę tą skutecznie obaliło.

D. W szeregu spraw zachodzi potrzeba skorzystania z wiadomości specjalnych – naprzeciw temu ustawodawca wychodzi w treści przepisu **art. 278 par. 1 k.p.c.** w związku z treścią przepisu **art. 232 k.p.c.**. Doszło do tego i w niniejszym procesie koncentrując się na dziedzinie rachunkowości i finansów – wniosek pozwanego z tego zakresu mający na celu udowodnienie, że powód w 2008 roku miał możliwość zaspokojenia swojej wierzytelności został uwzględniony. Do opracowania opinii z tego zakresu z podaną tezą zaangażowany został stały biegły sądowy **T. K.**

-Dokonując jej oceny w perspektywie merytorycznej i pod względem fachowości jej autora – należało przyjąć stanowisko pozytywne. Żadnych zastrzeżeń nie wzbudziły jego kompetencje – jego opracowanie charakteryzowało się dużym profesjonalizmem; przekonywała o tym sama jego konstrukcja. Zaprezentował on podłoże teoretyczne (modele ekonomiczne; sposoby tłumaczenia współczynników) swoich analiz stosując je następnie do realiów związanych z postawionym jej zadaniem; przedstawienie przez niego tego procesu i w rezultacie wyprowadzenia na tej podstawie wniosków było logiczne i zrozumiałe odpowiadając postawionej jej tezie. Ustosunkowanie się przez niego do zarzutów postawionych tej opinii przez powoda podkreśliło i dodatkowo rozjaśniło jego rozumowanie. Poza kwestią pozostawało, że ww biegły posiada duże doświadczenie zarówno na polu teorii (jest pracownikiem naukowym), ale i na polu praktyki (choćby liczne opinie sądowe).

Chybiony był zarzut powoda co do wykorzystanych do powyższego przez niego materiałów – oczywiste było, bowiem, że korzystał on z przedłożonych przez strony; kwestionowanie opinii rewidenta czy innych dokumentów rachunkowych sporządzonych w ww spółce w żaden sposób nie było skuteczne.

Warto było zauważyć, że w wielu elementach poglądy i konkluzje wypływające z obu opinii były zbieżne.

-Zastanawiając się z kolei nad jej przydatnością dla rozstrzygnięcia tego sporu – także należało odpowiedzieć na to pozytywnie. Pozwoliło to, bowiem, na wyrobienie sobie poglądu co do możliwości zrealizowania swojej wierzytelności przez powoda w kontekście z dłużnikami wekslowymi i dokonanie analizy na gruncie przesłanek zgłoszonej przez niego skargi paulińskiej.

Zważeniu podległo, co następuje:

Powództwo powoda zasługiwało na uwzględnienie – tezę tę uznano za udowodnioną na bazie analizy materiału zgromadzonego w toku tego postępowania, powołanych unormowań i zaprezentowanego rozumowania.

A. W myśl **par. 1 art. 527 k.c.** przesłankami skargi paulińskiej są:

- 1.** Pokrzywdzenie wierzycieli, jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową.
- 2.** Działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.
- 3.** Wiedza lub możliwość - przy zachowaniu należytej staranności – dowiedzenia się o tym przez osobę trzecią.

-Przedmiotem uznania za bezskuteczne mogą być tylko czynności prawne jednostronne i dwustronne, odpłatne i nieodpłatne, dokonane w sposób wyraźny, jak i dorozumiany; niezależnie od tego, do jakiego typu umów należą. Muszą to być czynności dokonane i to przez dłużnika.

W niniejszej sprawie na tym tle nie było żadnych wątpliwości, skoro w grę wchodziła umowa darowizny; dokonana przez świadka **K. R.** – dłużnika powoda, z pozwanym.

-Zaskarżeniu podlega czynność prawna, której skutkiem jest zmniejszenie majątku dłużnika bądź dlatego, że z jego majątku coś ubyło, bądź nie weszło to, co mogło i powinno wejść, gdyby nie doszło do zaskarżonej czynności. Jednocześnie – wiązać się to musi z uzyskaniem korzyści majątkowej przez osobę trzecią. Poza kwestią pozostawało, że wskutek zawarcia spornej umowy z majątku **K. R.** ubyły cztery nie obciążone nieruchomości, które przeszły w sferę prawną pozwanego.

a. Czynność ta jednak, dla zasadności jej zaskarżenia w przedmiotowym trybie determinować musi krzywdę wierzyciela, przy czym momentem tej oceny nie jest moment jej dokonania, ale moment jej zaskarżenia. Definicja tego zawarta została w **par. 2** przywołanego przepisu stanowiącego, iż dochodzi do tego, gdy w jej w jej wyniku...dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem tej czynności...

Przełożenie tych uwag na realia tego sporu pozwoliło na uznanie zrealizowania się tej przesłanki. W ww momencie, bowiem, tj. w chwili zaistnienia tego sporu niewypłacalność świadka **K. R.** wobec powoda (a dla skorzystania ze skargi paulińskiej wystarczająca jest niemożność zaspokojenia się przez niego) była faktem. Prowadzone, bowiem w stosunku do niego postępowanie egzekucyjne okazało się bezskuteczne – tymczasem, gdyby nie zaskarżona czynność dysponowałby on dodatkowym majątkiem w postaci poddanych darowiznie nieruchomości. Była więc ona przynajmniej jedną z przyczyn powstania po jego stronie niewypłacalności, co przesądziło o istnieniu między tymi dwoma zdarzeniami przyczynowego związku – okoliczność ta także podlegała ocenie z chwili wystąpienia ze skargą paulińska.

Pozwany kwestionował w przebiegu tego procesu wykazanie przez powoda niewypłacalności dłużnika – poglądu tego nie można było podzielić. Tak, jak w/wymienione - jej badanie doprowadzić musi do konkluzji, że istniała

ona w momencie wystąpienia z przedmiotową skargą, jak i w momencie rozstrzygnięcia o jej zasadności. Analiza naprowadzonego stanu faktycznego bez większych wątpliwości doprowadziła do pozytywnej odpowiedzi na to pytanie. Dowodem tego może, ale nie musi być nieskuteczność egzekucji prowadzonej p-ko dłużnikowi orzeczona np. postanowieniem o jej umorzeniu na podstawie **art. 824 par. 1 pkt. 3 k.p.c.** – może być ona wykazywana wszelkimi środkami dowodowymi. Powód zaoferował je przedstawiając nie tylko dokumenty z postępowań egzekucyjnych, z których wprost wynikało, jaką kwotę w ich wyniku uzyskał; przedstawił też dokumenty, z których wynikały obciążenia nieruchomości pozostających w sferze świadka **K. R.**, **B. R.** i ww spółki z oo przenoszące ich wartość przy jednoczesnym wskazaniu kolejności zaspokajanie wierzycieli determinujących cyt. ich niewypłacalność wobec niego. Tymczasem, gdyby nie doszło do zaskarżonej czynności – miałby możliwość zaspokoić się z będących jej przedmiotem nieruchomości nie mających obciążeń.

b. Kolejną przesłanką uznania czynności za bezskuteczną w stosunku do wierzyciela jest...świadomość dłużnika jego pokrzywdzenia...Z sytuacją taką mamy do czynienia wtedy, gdy zdaje on sobie sprawę z tego, że skutek jej dokonania może spowodować brak szans po stronie wierzycieli zaspokojenia się z jego majątku. Z wyjątkiem unormowania z **art. 530 k.c.** – ich pokrzywdzenie nie musi być jego zamiarem; wystarczy, że taką ewentualność przewiduje, przy czym musi to zachodzić w chwili dokonywania jej. Zaznaczenia wymagało również, że świadomość ta nie musi dotyczyć konkretnego wierzyciela; może to być świadomość pokrzywdzenia wierzycieli w ogóle; w szczególności może dotyczyć innego, nawet później zaspokojonego, aniżeli żądającego uznania jej za bezskuteczną wobec niego.

Przeprowadzenie dowodowego postępowania co do powyższego faktu nie jest łatwe – wymaga, więc, posłużenia się zgromadzonym materiałem w świetle zasad doświadczenia życiowego i racjonalnego rozumowania. Zastosowanie tego do rozpatrywanej sprawy pozwoliło na przekonanie o jej zaistnieniu. W wyższej partii tego uzasadnienia wypowiedziano się dlaczego nie dano wiary świadkowi **K. R.** co do opisywanych przez niego motywacji decydujących o zawarciu spornej umowy – o wiele jaśniej zarysowała się powyższa okoliczność. W 2008 roku – m.in. w świetle opinii biegłego rewidenta, także opracowanej w tym postępowaniu – już wiedział, że ww spółka zaczyna mieć trudności finansowe; że zwiększył się termin regulacji przez nią krótkoterminowych zobowiązań; że osiągnęła nikły zysk; że spadła jej rentowność, że spadła jej zdolność kredytowa; że spadł w niej kapitał własny owocując zanikiem inwestycji. Oczywiście, więc, było, że parametry te rodziły zagrożenie zadłużeniami. Miał też wiedzę o tym, że od 2006 roku ma zobowiązania finansowe wobec powoda; i że dysponuje on wekslem wystawionym przez ww spółkę (w której w tym momencie był prezesem zarządu), za którą wraz z jego synem **B. R.** poręczyli. Tym samym podchodząc do spornej umowy w czerwcu 2008 roku, w rezultacie której z jego majątku ubyły 4 nieruchomości (jedynie nie obciążone) musiał mieć świadomość tego, że w ten sposób może pokrzywdzić wierzycieli, w tym powoda.

c. Z kolei o zrealizowanie się trzeciej z ww przesłanek zdeterminowała treść **par. 3 art. 527 k.c.** – poza granicami zastrzeżeń pozostawało, że pozwany będący synem świadka **K. R.** pozostaje z nim w bliskim stosunku w rozumieniu tego przepisu. Pozwany domniemania tego nie obalił – nie miało to zresztą znaczenia w świetle normy **art. 528 k.c.** W interpretacji tego przepisu korzyścią majątkową bezpłatną jest nie tylko uzyskana w drodze umowy darowizny, ale w efekcie każdego przysporzenia bez pobrania w zamian za to ekwiwalentu. W niniejszej sprawie przedmiotem była umowa darowizny, co wytrąciło konieczność dywagacji na ten temat.

B. W normie **art. 533 k.c.** ustawodawca zezwala ...osobie trzeciej, która uzyskała korzyść majątkową wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli na zwolnienie się od zadośćuczynienia, gdy... wskaże mu wystarczające do jego zaspokojenia mienie dłużnika...

Zaspokojenie wierzyciela w powyższym pojęciu polega na spełnieniu świadczenia przez osobę trzecią wobec niego o wartości adekwatnej do zyskanej przez nią korzyści – analogicznie do tego wskazane przez niego mienie dłużnika musi posiadać też taką wartość i jednocześnie nie może podlegać ograniczeniom egzekucyjnym.

Wydaje się, że pozwany miał zamiar z tego skorzystać – nie podając jednak powyższych wartości. Wskazywał on jedynie na możliwość zaspokojenia swojej wierzytelności przez powoda z majątku świadka **K. R.** oraz ww spółki z oo.

-Co do pierwszego z wymienionych dłużników powołał on dwie nieruchomości, co do których przedłożył operaty szacunkowe – były to nieruchomości objęte prowadzonymi dla nich przez Sąd Rejonowy, Wydział Ksiąg Wieczystych w S. księgami wieczystymi o numerach (...) o odpowiednio wartościach **4.429.895,- zł** i **22.453,- zł**. Rzeczywiście – ich suma znacząco przekracza wysokość jego zadłużenia wobec powoda. Pozwany jednak nie zauważył tego, że są one obciążone do tego stopnia, że ich ewentualna egzekucyjna sprzedaż pozwoli tylko na niepełne zaspokojenie wierzycieli hipotecznych. Nie można było też w kontekście z tym stracić z pola widzenia tego, że poddane były już one tej procedurze, ale z racji braku chętnych nie doszło do przyzbycia prawa własności.

Sugerował on także możliwość jego zaspokojenia się z udziału ww świadka we współwłasności nieruchomości odziedziczonej przez niego z jego bratem **J. R. (1)** po ich zmarłym ojcu **S. R.**. Pomijając fakt, że zapis w księgach wieczystych ich dotyczących co do prawa ich własności nie został uaktualniony – to przede wszystkim argument ten upadł wobec zrzeczenia się przez niego tego spadku na rzecz jego ww brata.

W teorii i w praktyce pojawiły się rozbieżności w aspekcie powyższych rozważań w wypadku istnienia, tak, jak w niniejszej sprawie, solidarnej odpowiedzialności dłużników względem wierzyciela – czy musi to być mienie któregokolwiek z nich czy mienie tego, który dokonał czynności prawnej z jego pokrzywdzeniem. Biorąc pod uwagę w/opisaną równowagę między wysokością zyskanej przez osobę trzecią korzyści i wartością wskazywanego mienia za bardziej racjonalny uznać należało drugi z przedstawionych poglądów.

Niemniej z racji powoływania przez pozwanego mienia ww spółki dającej powodowi szansę zaspokojenia się – i to podległo sprawdzeniu. W tej płaszczyźnie odwołać należało się do już omawianych opinii: opracowanej w niniejszej sprawie przez biegłego sądowego **T. K.**, ale i przez biegłego rewidenta – ustosunkowano się do nich w wyższej partii tego uzasadnienia. Raz jeszcze jednak należało podkreślić, że – mimo, iż w ich wnioskach znalazł się pogląd, że w rozpatrywanych przez nich latach – nie było konieczności zaprzestania działalności czy zastanawiania się nad wnioskiem o ogłoszenie upadłości; to jednak jej funkcjonowanie, osiągnięte zyski, rentowność obrazowały ewidentne zakłócenia w jej funkcjonowaniu; co okazało się w późniejszym czasie rzeczywistością.

Nie można było – w kontekście tych rozważań – stracić z pola widzenia tego, że z tego uprawnienia pozwany skorzystał dopiero w trakcie tego postępowania; dlatego też jego zasadność zbadać należało na tą chwilę. Niestety – i taka droga nie otworzyła się przed powodem. (...), bowiem – mieszczące się w jej sferze prawnej nie dały mu takiej możliwości. Z poddanych umowie sprzedaży nie uzyskał on żadnej kwoty; co do nie sprzedanych sytuacja rysuje się jak w przypadku nieruchomości ww świadka.

C. Norma art. 530 k.c. nakazuje odpowiednie zastosowanie powyższych regulacji także w wypadku, gdy dłużnik działał w zamiarze pokrzywdzenia przeszłych wierzycieli tj. takich, których wierzytelności powstały po dokonaniu przez dłużnika czynności prawnej ich krzywdzącej. Rozważania na tym tle sprowokowane zostały argumentem pozwanego, że w odniesieniu do świadka K. R. powstała ona w 2011 roku tj. w momencie wypełnienia przez powoda weksla wystawionego w 2006 roku i nie wykupienia go przez niego.

-Zgodnie z **art. 30 p.w.**....zapłatę weksla można zabezpieczyć poręczeniem wekslowym co do całości sumy wekslowej lub co do jej części....

Wymogiem jego ważności jest rzeczywiście udzielenie go za dług formalnie istniejący i za osobę podpisaną na wekslu. Nie wyklucza to jednak umieszczenia go jeszcze przed sprecyzowaniem zobowiązania głównego i to zarówno co do osoby, jak i co do zakresu jej odpowiedzialności – tym samym możliwe jest udzielenie go za dług przyszły i warunkowy.

Powód wypełnił wystawiony przez ww spółkę i poręczony przez cyt. świadka w kwietniu 2011 roku – wtedy też wezwał ich bezskutecznie do jego wykupienia. Niesporne jest, więc, że jego wierzytelność wobec niego powstała po dokonaniu przez niego spornej czynności. Jej zaskarżenie, więc, jest dopuszczalne wyłącznie wtedy, gdy w chwili jej realizacji zdawał sobie sprawę lub przynajmniej przy zachowaniu należytej staranności mógł zdawać sobie sprawę z tego, że w przyszłości będzie odpowiadał za dług i dlatego w celu pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli zdecydował o jej

zaistnieniu. Nie jest przy tym istotne, czy osoba przyszłego wierzyciela była już wówczas oznaczona, czy znany był wymiar tej wierzytelności, czas jej powstania i jaki czas dzielić będzie ją od czasu dokonania tej czynności.

Zastanawiając się nad powyższym w rozpatrywanym stanie faktycznym należało zbudować przekonanie o tym, że świadek **K. R.** działał w tych warunkach. Podpis jako poręczyciel złożył on na wystawionym wekslu w 2006 roku wyrażając zgodę na jego wypełnienie przez jego posiadacza w wybranym przez niego momencie – jak wspomniano wyżej doszło do tego w 2011 roku. Niemniej – jako prezes zarządu ww spółki – doskonale zdawał sobie sprawę z tego, że ma ona zadłużenie wobec powoda już od 2006 roku, a co za tym idzie, że wcześniej czy później wypełni on ów weksel. Jednocześnie miał on pełną świadomość upadającej kondycji finansowej tej spółki – w następstwie czego nie można byłoby zbudować innego przekonania, jak to, że musiał mieć świadomość tego, że będzie odpowiadać za ten dług. Powyższe wprost prowadziło do uznania za udowodnioną tezę, że w celu uniknięcia prowadzenia postępowania egzekucyjnego wobec jedynych 4 jego nie obciążonych nieruchomości zdecydował o uczynieniu z nich darowizny na rzecz pozwanego.

Dla przyjęcia zasadności roszczenia powoda przy wsparciu go o przywołaną podstawę prawną konieczne jest ustalenie, że owa osoba trzecia w chwili zyskania korzyści majątkowej wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć, że dłużnik przy tej czynności działał z zamiarem pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli. Odniesienie tego do pozwanego pozostawało poza granicami zastrzeżeń – był on, bowiem, wraz z cyt. świadkiem – jego ojcem i **B. R.** – jego bratem zaangażowany w prowadzoną przez nich działalność gospodarczą w ramach ww spółki i brak jest jakiegokolwiek kontrargumentu dla zapatrywania, że miał on pełną orientację co do powyższego; w tym, że zawierając sporną umowę darowizny nie chcieli dopuścić do poddania stanowiących jej przedmiot nieruchomości postępowaniom egzekucyjnym; co w świetle obciążeń innych nieruchomości dłużników i braku w ich sferze innego majątku na pewno nastąpiłoby.

(punkt **I** wydanego w tej sprawie wyroku)

Koszty niniejszego postępowania:

W ich skład weszła opłata sądowa (**38.966,- zł**), wydatki na poczet przeprowadzonego dowodu z opinii biegłego (**13.517,41,- zł**) oraz koszt procesowego zastępstwa stron (**7.200,- zł**) – zgodnie z wynikiem tego sporu w całości obciążono nimi pozwanego jako przegrywającego ten proces. Prawnym wsparciem rozstrzygnięcia o nich były unormowania **art. 108 par. 1 k.p.c.; art. 98 k.p.c.** oraz rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku ws opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nie opłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oraz ws opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

(punkt **II** wydanego w tej sprawie wyroku)

(-)Z. lehmann